

L'Esquella de la Torratxa

Ay XLV.

Número 2267

15 cèntims = Atrassats, 30

Barcelona 18 d'agost de 1922

EL 'TENTE TIESO', BARCELONI

GRITZNER

Per TRES pessetes setmanals pot vostè adquirir la millor màquina
BOBINA CENTRAL
GRITZNER

per a cosir i brodar ràpidament

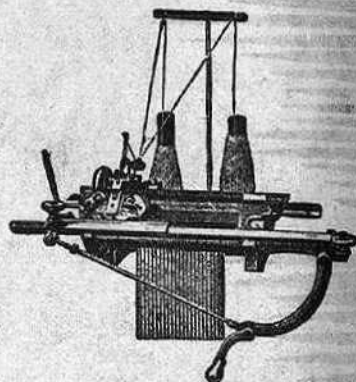
Al comptat 54 duros
 A plaços 64 " "

Sant Pau, 117, bis
REGENCIA

La millor màquina per a fabricar
MITGES i MITJONS
 sense costura, és la

WALTER

Per a compres a l'engròs dirigir-se a **J. Puig de Abaria**
 Casa **GRITZNER**, Carrer Ample, 8. - BARCELONA

ESTOMAGO & INTESTINOS

GASTROL MIRET

REMEDIO SEGURISIMO ● PROBARLO ES CURARSE

DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas

PRECIOS-INVROSIMILES

- **ARAGON229**

BARCELONA.

Gran Restaurant VILA

Passatge del Crèdit, 5 i 7 (Carrer Ferràn) Barcelona

Abonaments mensuals

75 ptes. 60 coberts (3 plats, pa vi i postres)

99 » 60 » (4 » » » »)

150 » 60 » (4 » » » » gelats i en-

curtits)

COBERTS

2'75 4 plats, mantegat o flan

3'75 4 » últim pollastre rostit

4'50 5 » » » » »

} Vi comprès

SALÓ PER A BANQUETS

—No s'inquieti. Gasti "AGUA DE LA CHINA" que res-
 guarda la caiguda del cabell i li dóna el seu color pri-
 mitiu. M'hi aposto lo que vostè vulgui.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Agitació estival

Agafem el vell lèxic de *La Veu de Catalunya*, i diguem que els acords de la Diputació, els telegrams de protesta dels fabricants, la dimissió irrevocable del governador, la manifestació i la revocació de la dimissió irrevocable, no han estat més que una petita agitació estival. Ens avorriem i ens ha estat servit un número de Barcelona ciutat de estiu, unes informacions periodístiques que trenques- sin la monotonia de la guerra civil d'Irlanda, de la guerra civil italiana, i de la guerra entre En Poincaré i Lloyd George, i unes quantes xafarderies substitutives de les abundants xafarderies de l'hivern.

El senyor Esteve ha patit una mica, perquè el senyor Esteve sempre pateix. Ha patit perquè li treien el Salvador i ha patit perquè, nou ase d'En Buridan, no sabia si anar cap a la palla de la Diputació, o cap a l'aigua del Govern Civil. Mentre En Martínez Anido era l'Indiscutible, el senyor Esteve no sentia cap dubte en la seva admiració, però de sobte la Diputació discuteix la tasca de l'Indiscutible, i ja no va saber si tenia de recriminar a la Diputació o defensar-la, si tenia o no raó, si en un plet semblant s'havia de decantar cap el governador, que és lo transitori, o cap a la Diputació, que és lo permanent. En el dubte t'has d'abstenir, diu l'adagi. I el senyor Esteve se va abstenir, fent d'Hamlet de l'Aixampli. Esser o no ésser; amb el governador o amb la Diputació. I com que no sabia qui guanyaria se tancà a casa.

—Vostès, què fan?—preguntava el divendres a la tarda la casa Prats a la casa Riera.

—Què vol dir?—responia la casa Riera.

—Que si pensen anar a la manifestació?

—No ho sabem encara. Nosaltres farem lo que facin tots. Què han preguntat a can Creixell?

—Sí.

—I què?

—Diuen que ho senten molt, però que no podran anar-hi.

—Ah. Doncs així, nosaltres tampoc hi anirem.

En tots els telèfons de tots els magatzems i despatxos de l'Aixampli, se sostenia aquesta mateixa conversa. El senyor Prats, el senyor Riera, el senyor Creixell, que són molt conservadors, molt del some- tent, molt del senyor governador, però que són cata- lanistes, no's volien comprometre. Si defensaven al governador s'indisposaven amb la «Lliga», que és la Diputació, que és el municipi, i que és tres ex minis- tres. Si el governador no se'n anava, bé, però i si real- ment dimitia? Lo millor era abstenir-se. I ho feu.

Però tota aquesta agitació l'ha deixat una mica amargat. Ell voldria que el governador fos governa- dor vitalici, com ho és En Puig i Cadafalch a la Man- comunitat, perquè per al senyor Esteve tots els homes que valen ho han d'ésser de vitalicis. Comprèn que resultaria difícil, i aleshores desitjaria que el go- vernador tingués, al menys, un peu a la «Lliga», perquè així tots serien uns, i el triumvirat d'En Mar- tínez Anido, En Puig i Cadafalch i del marquès de Alella, faria de Barcelona la ciutat més ordenada i la més joiosa. Però tampoc pot ésser, i el senyor Esteve pateix perquè les circumstàncies li parteixen el cor i una meitat la dedica an el governador i l'altra a la «Lliga».

Cada estiu, el senyor Esteve passa tribulacions. Un any és la setmana tràgica, un altre la guerra del món, un altre l'Assemblea de Parlamentaris, un altre lo de Melilla, i ara, la dimissió del governador. Ende- bades diu aquest que vol descansar. El senyor Esteve no ho vol que descansi. El senyor Esteve vol que el governador sigui, per a que ell pugui descansar, una mena de gran vigilant de torn continu.

PARADOX

*La premsa de Barcelona,
amena i variada*

Fa molt temps, dos anys, tres, quatre—no ho re- cordem d'una manera exacta—que en tots els diaris de Barcelona surten, cada dos per tres, les següents notícies: «El senyor Luengo està malalt. Ahir, tor- nant de Montserrat—o del «Liceo» o d'un banquet,

etc.—es ficà al llit amb febra». Al cap de tres dies: «El senyor Luengo, ja està bo. Moltes són les persones que s'han interessat per la seva salut. Ahir varen saludar-lo... (aquí una restallera de noms de peixos grossos) i ell els va donar les gràcies, commogut».

La notícia hauria d'afegir: Al Govern Civil hi tornarà a haver repartiment de medalles, estampes i es-
capularis.

El regent d'un diari, que mira per la casa, en vista de que aquestes notícies es publiquen cada set o vuit setmanes, ha donat als caixistes la següent ordre:

—Aquestes *gacettes* que no es distribueixin. Es variaran els accidents que siguin necessaris a l'hora oportuna. Però que es guardin, compostes, en la secció de *permanentes*.

Nosaltres apreciem al senyor Luengo, bellíssima persona. Si hem retret el seu cas, és perquè hi veiem un símbol de l'amenitat i varietat de la premsa de Barcelona. I per no ésser menys que ella, una vegada a la vida també hem volgut parlar del senyor Luengo.

L'home sol·licitat

En Pere Corominas és un home de sort. Ell prou s'ha empenyat en ésser auster i discret i, com a bon filòsof, viure, si no en una real, en una aparenta *àurea mediocritat*. Doncs, no senyors: l'actualitat el persegueix i més de vint vegades ja l'ha fet l'home del dia:

—Tu vols silenci i reculliment; doncs jo et donaré soroll i popularitat. Tu vols l'*àurea mediocritat*... La mediocritat et serà negada, l'*àurea*, no. L'or vindrà darrera teu, si tu no vas darrera d'ell.

I ve't aquí que el nom d'En Pere Corominas, torna a sonar. Primer per una edició francesa de *La vida austera*, que s'està preparant a París. Després per si tornava o no al Municipi. I darrerament, perquè és diu que li han ofert la secretaria de l'Exposició Uni-

versal d'Indústries Elèctriques de Barcelona, amb cinquanta mil pessetes anuals.

—Però si el meu despatx d'advocat em dona més— diuen que va respondre En Corominas.

El que va fer-li la proposició, diuen que va dir-li tot baixet:

—L'assignació oficial és de cinquanta mil, però si t'espabiles, te'n podràs fer trescentes mil.

—No, això no ho accepto, jo!—feu En Pere, altiu. (Sempre tan auster aquest homel).

—Mira, que altres ho acceptaran a mans besades i fins donant les gràcies de genolls—li van dir.

En Corominas es tancà en la negativa com un espartà empeltat de cristià.

—Mira, que molts altres ho acceptaran—li repetien.

—I bé—hauria pogut exclamar l'home de *Les gràcies de l'Empordà*—entre aquests no hi haurà cap Pere Corominas!

La història d'un episodi gairebé històric

Semblava que havia esclatat una guerra civil entre el governador i la Diputació. Era un bon tema catalanista. Però la Diputació no havia aixecat cap penó bèl·lic, ni exterioritzat cap animositat contra el governador. Lo ocorregut no era més que un altre matis de l'oportunisme regionalista.

En Giró, diputat provincial radical, se presentà a la Diputació amb una proposició d'una extremada energia. No la presentava com a radical, sinó com a fabricant agraviat, com a representant d'altres fabricants.

—Això és molt greu i molt cruel digueren.

—Doncs, jo la presento.

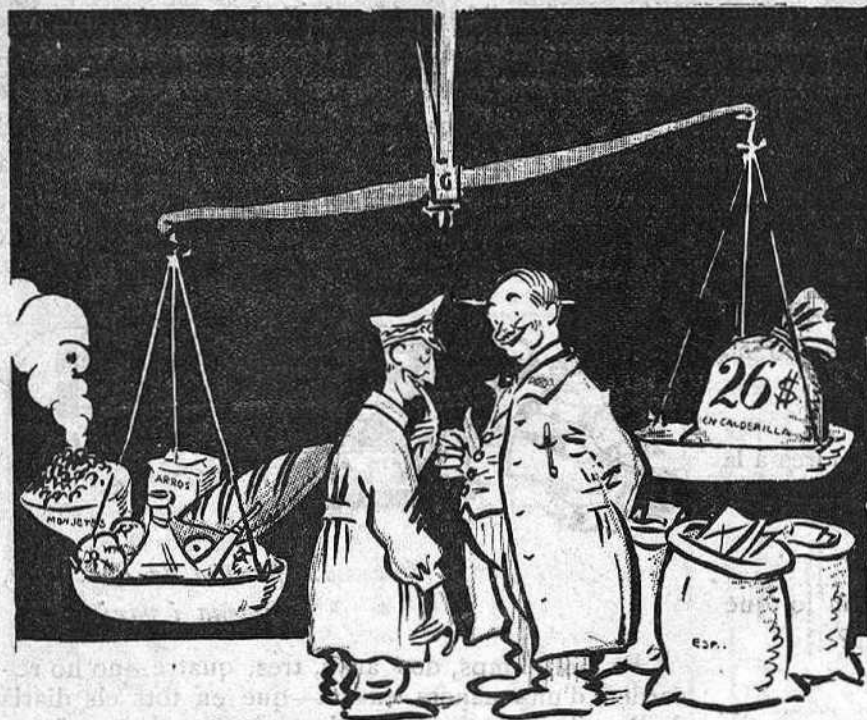
Els regionalistes intervingueren. No, allò no podia ni aprovar-se ni llegir-se. Amansiren a En Giró, fent de cap i de nou, la proposició. Lo redactat ho podien subscriure tots, la unanimitat posaria en la proposició votada, la força d'expressió que li treien.

—Giró, ja l'han enredat—digueren a En Giró.

La proposició mansa, fou la que motivà la dimissió del governador.

El nom no fa la cosa

Quan la comissió dels manifestants pujà a la Diputació, no trobà a En Vallés i Pujals, que era a qui cercaven, i varen ésser rebuts pel secretari del

LA VAGA DE CORREUS

—Tenim tota la raó. Ven aquestes balances?... Quina desproporció entre lo que mengem i lo que cobrem!

president de la Mancomunitat. En Vallés i Pujals s'havia volgut estalviar una escena violenta.

—Es un covard! Es un covard!— cridaven els comissionats. Un, amic de les comparacions, digué:

—Es un conill.

—Es que se'n diu.

—Qui, En Vallés?

—No, el que ens ha rebut.

Se diu Conill.

Aleshores, advertiren als que esperaven:

—En Vallés i Pujals és fora.

En aquest cau, no hi ha més que un conill.

Tot s'explica

Al sortir la segona nota de la Diputació, tots la trobàrem una mica massa agressiva. Era impolítica, perquè era excessiva.

—Com que l'ha fet En Vallés...— observaren.

En Vallés és un home adipós que s'entreté decorant el seu crani, amb tres cabells que li resten i que ell teixeix cada dematí. Per què havia jugat a l'enfant terrible?

L'enterat ens respongué:

—En Vallés ha estat condemnat, per un laude fet per En Jaume Carner, al pagament d'una creixuda quantitat per ésser un dels avaladors del Banc de Terrassa. Ha de pagar, i és clar, ha volgut que ho pagués, també, el governador.

L'Artur va d'estiueig

Sempre, des de molts anys, es reunien en aquell cafè. Un cafè que no era de barriada, que no era de poble, tenia una mica més de pretensions que tot això, però que amb aquells miralls entelats i aquelles lluminàries de bombetes de setze bugies era una paròdia ridícula d'un cafè de ciutat, indigne, a més a més, de Barcelona.

Però, ells, els cinc de sempre, els que ja de molts anys es posaren sempre an aquella mateixa taula rodona d'allí a l'esquerra, hi anaven sense fer cas de lo ridícul que era per a homes elegants, que vestien bé —segons ells— l'anar en aquell recó de món, del carrer d'En Xirínacs, on hi havia aquella taverna amb pretensions de Bar. I tots tenien una explicació bona o dolenta—segons per on s'agafà—per a explicar la seva presència allí.

En Ramon, hi anava perquè era el cafè més aprop de casa seva, l'Emili, el barber, hi anava per a fer parròquia. El senyor Andreu, perquè s'hi discutia la política. En Juanito per a no avorir-se i l'Artur per a passar el temps.

—Encara és governador el senyor Anido?

—Hace cinco minutos lo era. Ahora potser que haya presentat de nuevo la dimisión.

Fora d'En Ramon, que és el més barrilaire i que de tant en tant els porta a tots plegats a tirar una cana a l'aire, el personatge més interessant de aquella penya, és indiscutiblement l'Artur. Té com uns... *bueno*, els anys no vos els vull dir, perquè com que s'els amaga, potser s'enfadaria, però com que té bastants quartets es pot donar una sèrie de petits luxes, com anar amb cotxe de tant en tant, fumar un «Romeo» cada dia, fer el vermouth abans de cada àpat, que junts amb luxes o capricis més costosos com vestir-se a Can Morell, i tenir una amigueta de sombrero, no pot donar-se'ls certament cap pela-canyes. Aquesta fama d'hom acabalat ha fet que fos mirat amb un xic de respecte, per sos companys, i com que no té la vida amollada a cap obligació, no té pas tampoc cap preocupació, i com que qui no té mals de cap s'en busca, ell sempre porta en aquella taula de cafè, on fan caure ministeris i on se'n formen d'altres, discutint-s'hi un xic de tot i malament de tot, les seves petites inquietuds, de les que ell parla com si es tractés de resoldre la quadratura de la circumferència, o bé de fer abaixar les subsistències.

Farà com uns quinze dies, es presentà davant sos amics amb un aire tot macilent. «A l'Artur l'ha deixat la femella» hauria dit qualsevol, tan expressiva era la seva cara. Parsimoniosament com de consuetud, després de fer un xic de murga amb la cullareta al remenar el sucre, es prengué el seu calent. Un aire de misteri planava sobre la penya. Tothom esperava que l'altre parlés, ningú gosava trencar aquell pesimisme que tots mostraven feixugament. Per fi, amb un ai! d'aquells que trenquen les pedres, inicià l'Artur les seves confidències que tothom esperava amb dalit. «Que't passa?», deia l'un. «Què tens?» deia l'altre. Tothom preguntava. Resultat: Que el metge li havia dit que li convenia anar a fora i s'esverava només de tenir que preparar els bagatges. I ho tenia de fer ell

precisament, perquè qualsevol es refia de la dispen-
sara. Seria capaç de deixar-se els mitjons o bé les
corbates, o potser el raspall de netejar les dents. Res,
que estarien uns dies sense veure'l fins que ho tindria
tot arreglat.

A l'endemà no va compareixer pas «Al Puerto Ri-
co=Café Bar». Tots parlaven del viatge de l'Artur.
On deu anar?, es preguntaven. L'un deia que potser
aniria a San Sebastián, l'altre senyalava Biarritz re-
cordant que havia llegit, a un lloc o altre, que era
una platja de moda i estiueig. En Ramon tot mofeta
digué: «A Mataró».

A la tarda següent comparegué tot ullerós l'Artur.
Havia tingut molta feina! Penseu que havia omplert
tres *mundos*, dues maletes i quatre sombrereres. Oh,
i aquell remaleit *mundo* gros que no volia tancar-se!

«Però digues que amb tant de fato, deus anar molt
lluny?» «Home—respongué l'Artur an En Ramon—
allò que s'en diu lluny no ho és, però vaig aquí sobre
Badalona, a la Conreria».

Si no hagués sigut perquè li haurien fet mal, li
peguen.

BOLVA

ELS NOBLES DE QUOTA

Fa un quant temps que van caient, en la nostra
estimada Barcelona, una pluja de títols de comte, de
marquès, de baró i vescomte que, aviat, a la nostra
comtal els títols hi seran espessos.

—Encara no és comte, vostè?—anem preguntant
als qui han guanyat diners amb el cigrò, amb el fesol
o amb les espadenyes.

—No encara...

—Tingui paciència que li faran d'aquí pocs dies.

Sembla que l'haver-hi tants títols voldria dir una
aristocràcia (lo que ens plauria de bo de bo, essent la
aristocràcia l'exquísida d'un poble), però l'expe-
riència i la coneixença ens demostren que no és pas
així. Salvant honroses excepcions, an aquests nobles
de *nuevo puño* no els demaneu amor a les lletres, per-
què en prou feines en saben de lletra; ni a les arts,
que no distingeixen si un quadre és al pastel o al
oli, i molt menys els parreu d'estètica, de filosofia,
de ciències, ni d'alta política i d'altres dèries; tenen
una santa Innocència que's pot dir definitiva... i d'algua-
na de les comteses no en parlem, perquè ens ofen-
dríem... Encara senten la flaira de llegiu i pa sucat
amb vi; i és que aquí, els títols, sempre cauen da-
munt de la caixa de cabals, i ja sabem que la for-
tuna o és boja o el fa, o el deixa fer, i els títols a la
nostra terra se'n van de cap a la fortuna.

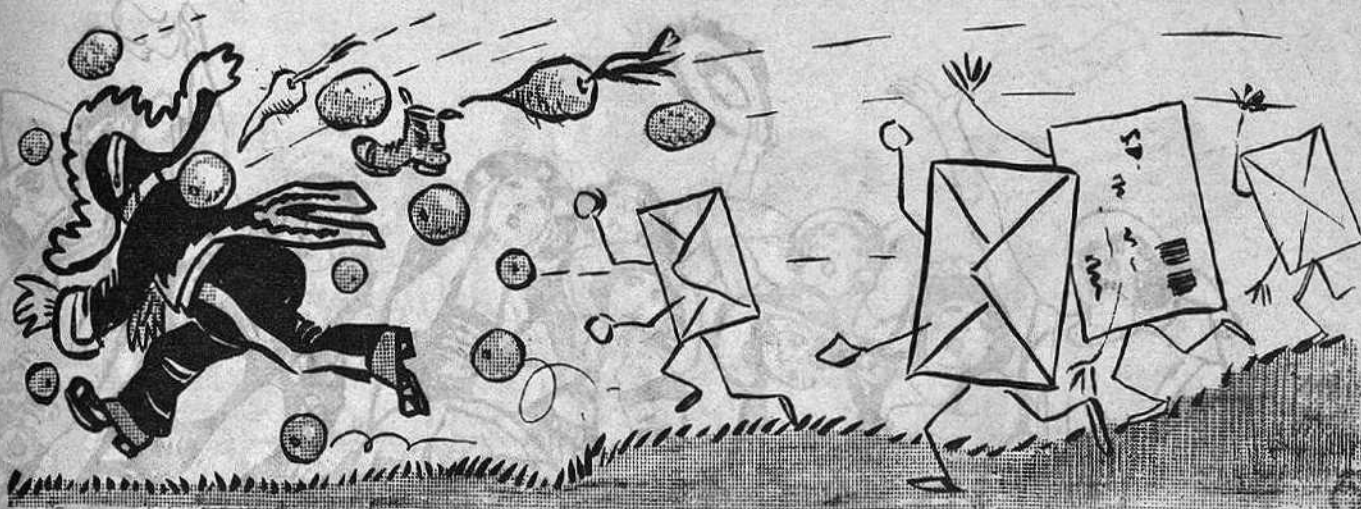
A Anglaterra, l'ésser *lord* és un compromís de
posar-se en cor i ànima al davant de l'alt pensament
de la nació, de la cultura (en el bon sentit) i de la
protecció de la bellesa; l'aristocràcia francesa tots
sabem la tradició de bon gust que ha demostrat se-
gles enllà, però aquí l'ésser *conde* (en castellà) vol
dir pendre tè (fins que s'hi avesen); anar al «Ritz» a
pendre més tè; a reunir-se ells amb ells a dir bestie-
ses espontànies; a fer-se visites mútues per a dir-se
«Marquès, Conde, Barón»; a donar satisfacció an el
sabó, i després als fills de veure el títol, a les esque-
les mortuòries, el dia solemne i senyalat que els
arriba el moment de transmetre'l... i després parlar
del temps, de Caldetes, de Luchon, dels hotels de
Suïssa on se mengen pastetes internacionals fetes amb
midó universal, i del casament de la filla amb un
altre fill de beneit que l'han fet marquès fa dues
setmanes.

Si l'ésser tal comte o vescomte, o marquès, es
tingués d'esperar el títol per algun fet significatiu,
seria una vanitat útil, però avui, d'això de noblesa,
ja sabem tots que n'hi ha agències, com per a llogar
cuineres o cambreres.

LES DERIES D'ARA

Els pagesos.—Mira, Pau, ja arriben els armats!

— Fora, que no saps governar!...

— Què vol ésser? — li diuen an el tou. — Per comte tant, i per marquès quant. Primer el pago; després o'abans, tindrà de donar una festa un xic varonil i un troc *ximpliste*, o subscriure's a un fet dinàstic, o fer acte de presència als *besa-manos* que siguin; després pagar el pergami, per qüestions de cancelleria; si té un arxiver de confiança, li pot anar a caçar el títol en els arxius, empolegats de la fosquetat de l'edat mitja; si té una finca a Vilanova serà baró de Villavieja; i si no té finques ni papers el farem vescompte de Quota, a menys que el Papa el tituli, que li sortirà més baratet, degut a la gran competència que hi ha entre l'església i el trono.

Ara, el consol de tot això de tanta noblesa improvisada, és que el títol és com el vi: a mida que van passant anys, o es torna agre o es torna ranci.

I nosaltres, donat on vivim, creiem, per experiència, que dominarà la ranció.

Ja el Dant ens ho va dir en un llibre que molts nous nobles segurament que no han llegit i que's diu: «Divina Comèdia», i que no té res de comèdia...

XARAU

A tancar portes!

Per fi el governador civil s'ha quedat. Li han pregat tant aquests elements que s'anomenen a si mateixos *forces vives* (que és com si diguessim la força dels *vius*), que li han trencat el cor i ha retirat la dimissió. Sembla que les senyores de les *forces vives*, que tanta simpatia han mostrat sempre per l'actual governador, són les que més han contribuït an això de trencar-li el cor. És natural: si jo fos governador em commourien més uns cors de senyores que s'obren, que un tancament de portes. Sobretot quan és un tancament de portes tímid i vergonyant. Perquè això de tancar les portes a les set de la tarda, posem quarts de vuit,

per a significar la protesta de la ciutat, o és una qüestió de calaix o és una ensarronada. O bé es temia que els botiguers no tancarien i es faria un paper ridícul, o bé no es volien perdre unes hores de venda i uns diners de calaix. Fos per l'una o per l'altra causa, el cas és que s'ordenà el tancament per a les set. L'hora que's tanca cada dia!

Això ens recorda lo d'aquell botiguer que trobà un lladre amagat a la seva botiga. Cridà a la policia. Aquesta perseguia al lladre. Aquest es defensava. Soroll, pots per terra, caixes damunt d'avall i el botiguer cridant a la policia:

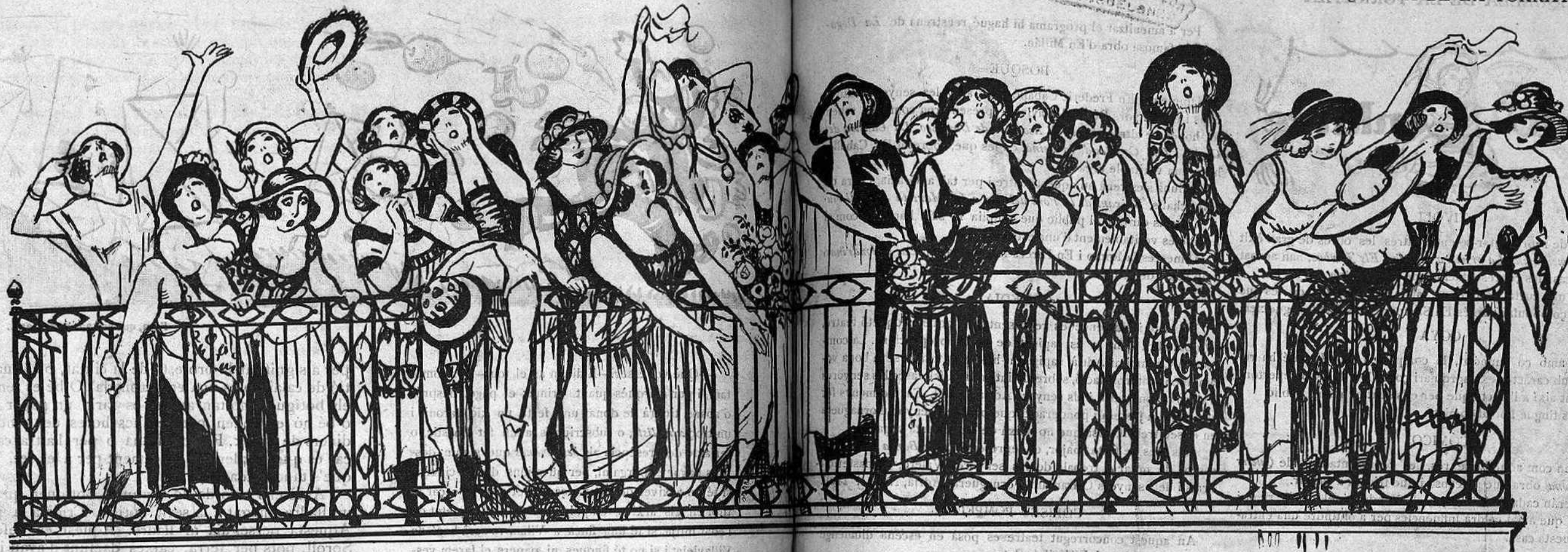
— Deixeu-lo fugir! Me'n fum de la justícia! La qüestió és que no em trenqueu els vidres!

Les nostres *forces vives* ens sembla que per damunt de tot, de Barcelona, de Catalunya, d'Espanya, del governador, de la pau social i dels sentiments humans, han posat com un lema el crit del botiguer: «Me'n fum de la justícia! La qüestió és que no em trenqueu els vidres!».

ELS MESTRES VILOMARA I ALARMA

Al Circ Barcelonès foren exposades divendres les decoracions que aquests mestres han pintat per a *La niña de Gomez-Arias*, de Calderon, refosa per En Marquina, que la Xirgu estrenarà a l'*Español* de Madrid. No hi ha més ulls que mirar. Fou un enlluernament. Quedàrem bocabadats. Primer de tot amb la Xirgu, tan gentil com genial, que vestida amb una elegància suprema per la seva senzillesa, semblava una flor que somrigués. Els figurins del seu germà, mostren que aquest és un artista jove, però honrat i talentós.

Així que apareixeren les decoracions, ens oblidàrem fins de la Xirgu, que ja és tot lo que se pot dir. Oh, poder de dos grans artistes amb el pinzell a la mà! Vivíem les èpoques remotes, l'ambient pretèrit sense necessitat dels versos del poeta. Escenes de saló, de bosc, de tenda en un campament, de parador d'un poble, de pati granadí, d'estància arabesca, com viureu en la vostra pròpia atmosfera gràcies a la meravella dels dos grans artistes catalans! Amics Vilomara i Alarma, sou dos poetes del pinzell, i un gran poeta us hauria de cantar perquè quan el temps, inexorable, desfàci la vostra obra, que no té altra feblesa que l'haver d'ésser necessàriament feta damunt de matèria pereixedora, restés encara, immortal, el vostre nom!

Terres de secà

A ciutat uns periodistes han dit que la calor va filtrant-se dins totes les coses, i els homes honrats, en veure pels carrers unes sedes transparents i en els aparadors dels sombrerers unes fileres de palloles conservant llur virginitat, s'ho han cregut.

Aquests homes han sentit la necessitat de l'estiuatge en un poble petit i tranquil. I an aquestes terres de secà que l'atzar ens ha portat, un apilament de cases amb mosquits, han vingut acompanyats de la seva senyora i les filles i la pianola i els rotllos de la pianola.

Una vegada els estiuajants, persones de bé, han descansat de les sotregades del viatge sembla tan mateix que el poble de cases apilotades es desvetlli i vulgui viure una temporada de noctàmbul cridaner i poca-solta.

Hom veu tot seguit, com an aquella acera del cafè de la plaça s'hi pengen uns fanalets venecians que ba-

llen una dansa negra que fa mal als ulls i a l'estómac. Les pianoles—soroll de llauna—no deixen dormir als que tenim son i hem vingut per a dormir i no fer mal al pròxim.

I els nens del home de bé han format un «Pomell de Joventut» que roba raïms en una vinya propera.

I les filles—la que menys porta damunt vint-i-tres anys—prenen el sol al costat d'un barral d'aigua, mostrant-nos unes cames barroques.

Nosaltres en el cafè de la plaça fem beguda.

Les mamàs monuments parlen de modes i de Barcelona i, l'home de sa casa—el que a ciutat va a fila zero del Palace i als banquets de la «Lliga»—diu, després de llegir tota *La Vanguardia*, que a la «lligueta» hi falta En Cambó.

Avui, quan el barbotejar de la festa major ha finit, trobem una filla del senyor Ramon i ens parla llargament.

Nosaltres li preguntem si seguint els viaranyes de la moda també és espiritual. Ella passa la mirada per da-

munt la pols d'uns plàtans i contesta amb veu estranya: —Miri si ho soc, que cada dia m'agraden més les novel·les del «Caballero Audaz» i de l'Alvaro Retana. I demés, adoro la cocaïna...

Nosaltres després de sentir això, encara no hem avorrit l'absenta, i en lloc d'empaïtar mundanes pensem conquistar *niñas bien*. —FELIU DEDEU

FREDERIC G. PARREÑO.

Mort la setmana passada el que en vida fou l'estimat actor Frederic G. Parreño.

No cal pas recordar les dots artístiques del malaguanyat actor sobradament conegudes de tots.

L'acte de l'enterrament constituï una veritable manifestació de dol, havent-hi assistit representacions de totes les Empreses de Barcelona i de les companyies del «Tivoli», «Eldorado», etc.

Rebi la família del finat actor la sincera demostració del nostre condol.

—Secad vuestro llanto y trocadlo en sonrisas. Vuestros deseos han llegado a las alturas y ya no me voy.

TIVOLI

Després de representar-se entre altres les obres de gran èxit *La dona del meu amic*, *La primera vegada* i *Els fambus*, han acabat en aquesta casa les representacions de *La Marieta de l'ull viu*.

Ha sigut una curta però bona tanda de funcions en les que s'ha palesat ço popular que és En Santpere i els que'ls segueixen.

GOYA

D'acord amb ço anunciat, la companyia Alba-Bonafé ha representat amb caràcter extraordinari ço millor del seu repertori, corresponent així a l'afecte que per ells sent el nostre públic.

Dimecres tingué lloc el comiat.

CÓMICO

Segueixen com aquell que res, les representacions de *Que és gran Barcelonà* obra que no cansa i que trigarà a cansar.

En Galcerán cada dia millor en el «Nandu» i el públic rient i vinga plens, que aviat caldrà influències per a obtenir una entrada per a aquesta casa.

—On vas?...

—A Gijón, que encara afalten per un ral.

Per a amenitzar el programa hi hagué reestrena de *La Dogaresa*, la famosa obra d'En Millán.

BOSQUE

Diumenge En Frederic Caballé, junt amb les senyores Lluor, Saus i els senyors Díaz i Acuviva, representaren com ells saben fer-ho, entre altres obres, *El Asombro de Damasco*, *La Canción del Olvido* i *Los Cadetes de la Reina*, en les que, sobretot En Caballé, hi fa una veritable creació.

Dilluns s'estrenà an aquest teatre i per tal a Gràcia, l'obra de l'Amichatis, *Baixant de la Font del Gat* o *La Marieta de l'ull viu*.

Cal sols dir que el públic que omplia la sala l'aplaudí com si és tractés veritablement d'una estrena.

Dimecres la Romo i En Parera interpretaren *Las Golondrinas*, amb l'èxit de sempre.

COMEDIA

Dissabte i diumenge es representà an aquest coquetó teatre, *Magda*, obra com ja és sapigut de grans proporcions. La companyia Claramunt-Adrià, sapiguent-ho, posa tota la seva bona voluntat en l'interpretació, sobresortint en la difícil tasca les senyores Valero i Monasterio i els senyors Adrià i Trull. Cal no menys fer remarcar la justesa i ponderació que posa el senyor Fornaguera en el seu treball, cosa que no deixà de fer aquesta vegada.

Pels dies de festa major, es representà *Alta Banca* i *La Dida*, essent de notar el treball de les senyores Valero, Monasterio i Prats i dels senyors Claramunt, Fornaguera, Adrià, Nolla i Trull.

COLISEU POMPEIA

An aquest concorregut teatre es posà en escena diumenge passat, *Caramboles* i *El Full de Paper*.

Dimarts es representà *El Flechazo* i *La Chica del Gato*.

Cada una d'aquestes obres fou un èxit per a llurs intèrprets.

Tarifant

Una de les nostres xamoses «estrelles» cupleteres, molt atormentada per la febre del diner, reb en el seu camarí la visita de la florista rodanxona i xerraire.

—Què hi ha de nou, Aurèlia?

—Senyoreta, és el de cada dia...

—Qui és aquest impertinent?

—Aquell que espera contestació a les proposicions que li va fer fa vuit dies.

—No estic per orgues!

—Es molt elegant i fa cara d'ésser esplèndit.

—Surti, surti, que tinc de vestir-me.

—Es que jo desitjaria donar-li una resposta categòrica.

—Per què?

—Perquè m'ha promés fer-me un regalet.

—Quina arrecada! Doncs digui-li... Vaja... Cent duros... Que no se'n parli més... I que'm vingui a veure... Que'm faci l'amor amb certa galanteria...

A mitja nit, l'artista pregunta a la missatgera amorosa:

—Que'm contesta, d'allò?

—Ja veurà...

—No accepta?

Un gat que té set vides

—Es que m'ha dit... Perdoni, però no m'atreveixo a repetir-ho.

—Per què? Digui, digui.

—Doncs, ve't aquí que m'ha dit... m'ha contestat: «No corre per aquí res més baratet?»

FERRÀN D'EGARA

El valent de Festa Major

Comença a apretar la calor i amb ella la tanda llarga de festes populars, en nostres pobles. Jocs Florals, envelats i altres festes són lo que solen portar les nostres Festes Majors, junt amb l'invasió sorollosa de l'aixam de forasters que solen caure en cada poble al acostar-se aquesta.

Avui la popularitat de la Browning, ha deixat enrera la dels homes valents que solien també presentar-se amb l'afany d'obtenir un guany un xic crescut amb el sol esforç de fer una cara llarga i una mala mirada als pobres jugadors que fent el «monte» o el canari, hi havien al cafè del poble.

Al acostar-se ara, com cada any an aquest temps les festes majors, que totes juntes venen a ésser la Festa Major de Catalunya, recordem un cas ocorregut fa una trentena d'anys a un poble del Vallès el dia de la Festa Major.

Al Cafè de la Plaça hi havia una partida de «monte» com mai hi havia hagut. Havia arribat feia uns dies un home alt, sapat i bon tipo, amb posat de tragner, qui havia perdut en els dos dies abans, com cosa d'uns quaranta duros amb la major indiferència, ço que feia creure als jugadors del poble, que seria una presa, fàcil en les seves astutes mans.

Això arribà a les orelles del Pauet Sabater, el millor jugador de «monte» del nostre poble, i es feu tot seguit el propòsit de no deixar-se escapar tan fàcil presa, segons deien.

Tot just acabat de sopar, li faltà temps per a anar-se'n al Cafè on ja estava entaulada la partida. Al revés dels altres dies, totes les jugades eren favorables al foraster. En Pauet quedava astorat al veure amb la facilitat que's feia seus els munts de duros que els veïns del poble deixaven sobre la taula. Sinó que ho veia hauria dit que era cosa del Diable! Però amb tot no li semblà del tot natural la forma de jugar del foraster. Aquella sèrie de jugades afortunades li semblaven impossibles, i s'anà fixant amb les maniobres d'ell. «Trampa!», cridà de sobte el Pauet, al notar com el foraster s'amagava una carta a la mànega. El joc tot seguit es sospengué, i ell explicà senyalant amb el dit al trampa lo que havia vist. Anava parlant, tot mirant a sos companys, quan tot d'una se sentí una formidable bofetada que anà a parar a la seva cara, junt amb una rèplica d'«Embusterol!» que feu el foraster. La bofetada, fou l'ordre de dispersió dels jugadors, qui fugiren tombant cadires i taules, deixant al jugador foraster recullint alguns duros que havien quedat encara damunt la taula.

Anava el Pauet, per la plaça, acariciant-se la galta

dolorida, quan trobà al Jaume de Câl Ferrê, qui era conegut per l'home més valent del poble. «Què tens?» preguntà al Pauet. Aquest li explicà. «Anem al cafè» diu el Ferrê, i allí trobaren al valent foraster fumant un puro de mig ral, tot prenent cafè. «Escolteu—li digué el Jaumet,—vos heu pegat an aquest home?» El foraster no ho negà. «Hi tornariu», preguntà el Jaume. Ell contestà afirmativament. «A veure doncs proveu-ho». Patam!, una altra bofetada a la cara del Pauet. Tot parsimoniosament el Jaumet clavà una xupada al puro que tenia encès i digué: «A veure, torneu-hi». Patatam!, En Pauet reb de nou...

...«Saps què podem fer?»—diu En Jaumet al Pauet. —Anem-se'n que aquest home encara et faria mal.»

FOOT-BALL

Arenas - Europa

Quin goig feia el camp dels «europeos» el diumenge, ja que amb motiu de la festa major de la barriada de Gràcia varen ésser molts els que anaren a pair el dinar a dit camp. A l'hora de començar estava ple de gom a gom i s'hi veia cada «graciencia» capaç de fer perdre la serenitat al mateix... Krim.

El partit entre «areneros» i «europeos» va ésser bastant mansoi, puix els nostres en saben un rato més que els de Bilbao. En Pellicer, que és un nano més bellugadís que una sargantana, va estar jugant amb tal acert que pilota que agafava era un perill.

En Cros va ésser l'amo de les ficades, fent la primera, tercera i quarta. En Julià va fer la segona i els forasters no en varen fer cap perquè En Bordoy es va posar a la «tête» per a conservar la seva puresa. Què hi farem! Val més així. L'equip de Bilbao porta En Guillem per porter, tres Arrufa i En Càvia i per últim el famós Peña que ens va demostrar que és un jugador molt dur.

Badalona - Martinenc

Aquest sí que va ésser un partit mansoi, i ho comprenem. Amb motiu d'ésser la festa major de Badalona els xicots d'aquest equip varen menjar molt i bé, i és clar, qualsevol es fa un tip de córrer després d'un bon àpat, i fins a les acaballes del partit no varen apretar de valent; en canvi els nois de Sant Martí, tot rient, rient, varen guanyar per dos goals a un. Del Badalona es distingiren En Bru, En Bau, i En Rodrigo, i pels altres en Barrachina, En Traller i En Bessas... (A mi, no, eh?)

Avenç - Sabadell

En el camp de Sant Andreu jugaren aquests dos equips un partit més agitat que la vaga dels carters, puix tot el partit estigueren fent ara un goal jo, ara un goal tu, fins fer-ne quatre els de la terra dels paños per dos els dels filats. Ens agradaren En Sala, l'Alcober i En Marcet.

NATACIÓ

A Badalona tingué lloc una festa de natió amb un èxit sorollós. Es celebraren varies proves de les que sortiren vencedors

En Roquin, pels nanos, En Fonolleda, pels mitjans; en la cursa per damisel·les va arribar primer la senyoreta Juanita Dubois. En Costa ens va demostrar que és un peix que's porta l'oli. En la prova per equips varen guanyar el «Pop» representat pels nadadors Soler, Bertrand, Agustí, Costa, i Fonolleda. I en el partit de water-polo varen guanyar els del «Barcelona». Total: una gran festassa.

BOXA

Aquesta nit, en el teatre «Español» hi haurà bufes de valent, puix l'Alis es veurà la cara amb En Gastón, i com que els dos saben on tenen la mà dreta i l'esquerra, és de esperar que veurem un combat d'aquells que fan posar els cabells de punta fins a un calvo. Nosaltres encara que faci calor hi anirem, perquè això dels bolets és un deport que'ns entusiasma.

I fins la setmana que vé, que fa molta calor.

NOLUS

En atento i cortés nadie me gana.

Aquest endecassí·lab que podria ésser d'una comèdia o d'un poema castellaníssims, hauria d'ésser el lema del bon castellà. Entre aquests hi comptem al notable actor Rogelio Juárez, que en una lletra atentíssima que ens ha enviat s'acomiada del públic de Barcelona i de nosaltres. Del Poliorama de la nostra Rambla, on ha actuat durant tres temporades, passa al Rey Alfonso de Madrid. L'anyorarem. Però com que va allà per a *reverdecer laureles*, nosaltres ens consolarem pensant:

Si el bon Rogelio Juárez avui ens ha deixat,
ha sigut pel llover i no per l'estofat.

NOVES

Sant Roc de la Plaça Nova
és un sant afortunat;
té poeta pel seu compte
i molts devots al veïnat.
Té un artista que es dedica
a pintar-li cartellons
que, fets d'encàrrec, valdrien
un grapat de patacons,
i cada any per la diada
xardorosa del seu Sant
li fan un grapat de festes
d'un bon gust espetarrant.
El programa on es detallen
aquest any està molt bé
i demostra que l'artista
de Sant Roc, sap prou on té
la mà dreta; m'en alegro
per el bon amic Rigau;
encara que a cops abusa
una miqueta del blau.

**

Si vols passar per modernista
una recepta et donaré;

cerca a tot temps la nota trista,
deixa el treball sempre a mig fê.
Si tot pintant no et surt la cosa
tal com desitges i és de llei
pots suprimir el que et fa nosa,
perquè l'artista és com un rei.
I si després no et plau encara
fes que's barregin els colors:
i els teus amics et diran: — Ara
sí que ets un geni dels millors!

Diu que la casa de la Pedrera

pensa comprar-la l'Ajuntament.

— Per a posar-hi «La Vicaria»?

— Per aterrar-la, ben atonent.

Ja que havem anomenat
la pintura d'En Fortuny,
fem constar que s'han mostrat
a Reus, estrets com el puny,
els regidors que han votat
per la seva adquisició
sols cent duros; la vritat,
això és magre de debò.

ELS ESTILITZATS

— M'agrada el teu perfil.

— I tu ets tota linial...

— I la mamà que m'heu dit que no tinc linia de conducta!

El bon escultor Parera
cap a Cádiz navegant,
per poc cau de cap a l'aigua
i s'ofega en un instant.
Què hi anava a fer a Cádiz?
A inaugurar el monument
al vell marquès de Comilles.
El pobre quan es recorda
del gran perill que ha passat
diu: —Ara sí que seria
un artista ben negat!

* *

Segons me soc enterat
llegint «La Veu Punxaguda»
En Masriera està enfeinat
i va cercant quart i ajuda
per estrenar a l'hivern
amb la seva «Companyia
Belluguet», un drama intern,
d'una gran filosofia,
quin text diu que s'ha trobat
servint de sola i badana
a un sabatot mig corcat
d'una mortalla egipciana.

C. ARBÓ

ESQUELLOTS

En Martínez Anido no se'n va. Ja varem dir-ho, no ens hem pas equivocat. Però si que tenim de dir si és que s'ha decidit a quedar-se després d'aquella manifestació que li feren, que l'han enganyat, perquè no creiem que aquella multitud en que la majoria eren «croupiers» es pogués titular la part «sana» de la Ciutat.

◇◇

Allò que va dir En Vallés i Pujals, de l'amistat que té amb el Ponci de Barcelona, no ens ho acabem d'empassar. Més aviat ens ha semblat que després d'haver fet el valent en aquella nota que va fer-lo enfadar tant i tenia que haver una mica més de Santa Perseverància en aguantar l'actitut. Sinó tindrem de creure que lo que hi ha no és amistat sinó por.

Ah! ens descuidavem una cosa, senyor Vallés i Pujals. Els atemptats continuen.

◇◇

Senyores Autoritats de Barcelona. No diem ni les governatives ni les municipals. Les primeres que se'n cuidin mereixeran nostre agraïment. Abans quan volíem ensenyar la Barcelona del hampa, portavem al foraster al districte quint, tros comprès entre carrer Nou i Santa Madrona. Avui Barcelona és un «harem» lliure, districte tercer, segon i quart, estan a les mans de les dones de tothom. Barcelona és un gran munt d'escombraries i sos carrers són uns veritables encants, per tot arreu venen de tot. Veritablement sembla un «zoco» marroquí. Però amb tot ens sembla que si dura massa aquest fàstic, ens en anirem a viure a la República del Rif.

Si no en sortim ara amb la dècima... demanarem protecció a Abd-el-Krim. L'Oteyza ens recomanarà.

◇◇

Les coses bones desapareixen. El nostre boulevard va prenent un caire d'inutilitat. El nostre boulevard és el carrer de Ferran. A nosaltres aquell sens fi de bagateles que s'hi venen ens el fa antipàtic, aquelles armeries odiós. Sols ens eren simpàtiques tres botigues: Càn Pince, Càn Llibre i Càn Regàs. Al desapa-

reïxer les dues primeres varem sentir un profund disgust, al desaparèixer ara Càn Regàs, que ja està venuda, també sentim el disgust, però junt sentim un mal de cor de les viandes que no podrem saborejar.

◇◇

A Pedralbes la festa major ha sigut també molt lluida. Al volt del Monastir s'ha dançat, cantat i festejat d'allò més.

En el silenci de la nit, el rumor de la gatzara penetrava dins les cel·les del convent. Murmurs de parelles, reflets de musiques... Les monges escoltaven embadalides. Na Elisenda de Moncada i tot es desvetllava... Era *La Sardana de les monges* d'En Guimerà i Morera. No sabem si aquestes van escoltar els consells de la lluna quan les hi diu: Balleu, balleu!

◇◇

Dins dels envelats, aquests dies, hi feia una xafagor espantosa, que les parelles, espesses com arengades, que es posessin a dançar dins del barril, resistien heròicament. Més heròiques encara les mamàs, en les llotges, regalant suor i felicitat, semblava que estessin en una mena de bany-maria. Una senyorassa estarrufada, d'aquelles que no necessiten que faci calor per tenir-ne perquè tenen calefacció central, diu: —Vaja, que semblen lloques, encofurnades aquí dins amb aquesta xafagor...

—I ho som— diu una altra més espiritual— covem els casaments de les nostres filles.

◇◇

Cullit al vol:

—Fa com qui se'n va i torna...

—Ja ho ha fet altres vegades.

—Com en les comèdies...

—Just! Com en el final de *L'endemà de bodes*, sempre que es veu a aquest personatge amb el farcell a la mà, el qui sap on jeu la llebra exclama: «Massa que tornarà!»

Respostes pagades

Diógenes: Bona és la idea, però ho tindrem de corregir br tant per a poder publicar-ho. Ja ho veurà. R. F.: Rebudes les dues lletres atentíssimes. Mirarem de publicar el seu treball. També ens agradaria que ens enviés més coses.—Tulla Sansa: El seu vers és molt fluixet. No podria enviar alguna cosa millor?—Carles Pujol Claverí: El vers sobre Homer s'hauria de corregir molt. La prosa és poqueta cosa.—J. Moret Delmas: Tot lo que vostè envia és pobre i defectuós.—Eudalt Cornella: El seu escrit el publicarem a *La Campana* fa dues setmanes.—Ferran Canyameres i Ferran d'Egara: A vostès dos, que ja sé que són cosins germans, els englobo en una mateixa resposta, per dir-los que lo que han enviat està molt bé, que s'anirà publicant tot o gairebé tot, que moltes mercès i que per molts anys puguin fer tan bones obres. A reveure, doncs!

VENDES AL

Campana Sevillana
Balmes 10 - Barcelona

No deixin de visitar l'Exposició els dies festius

COMPTAT I A PLACOS

Els llits de metall daurat
fan dormir amb traquilitat

Obra nueva

VILA SAN-JUAN

LO QUE NO TIENE NOMBRE

CRÓNICAS DE MARRUECOS

Un tomo 8.º

Pesetas 5

FREDERIC SOLER (Serafi Pitarra)

Cuentos del avi

Un tom

Ptes. 2

**Cuentos
de la vora del foc**

Un tom

Ptes. 2

Nits de Lluna

Un tom

Ptes. 2

J. PUIG I FERRATER

LA DAMA ALEGRE

Un volum

Pessetes 2

F. PUJOLÁ I VALLÉS

EN EL REPÓS DE LA TRINXERA

(CARTES D'UN SOLDAT A L'AMIC)

Un volum 8.º

Ptes. 3'50

CARLES RAHOLA

EL LLIBRE DE L'AUGUST D'ALSINA

Un volum 8.º

Ptes. 2

SANTIAGO RUSIÑOL

La "niña gorda"

Un volum

Pessetes 5

EN PRENSA

EL AÑO EN LA MANO para 1923

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gbr Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de porta. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

CONTEMPLANT LA MANIFESTACIÓ

En Puig i Cadafalch.—Res, quatre gats! I encara hi ha qui diu que tinc enveja an aquest home!...